

BELEIDSADVIES – Actielijn 2 – Regionaal Opleiden

Opleiden, leren en ontwikkelen van de MGZ-functie

Auteurs : Arne Theunissen, Anke de Rooter, Jan Hendriks
Cc. : werkgroepen Regionaal Opleiden
Datum : 22 december 2023
Versie : 1.0 – versie definitief

Inleiding

Binnen de sector Gehandicaptenzorg is er sprake van diverse ontwikkelingen die het zorglandschap in transitie brengen. Een belangrijke component is de ontwikkeling van de zorgvraag die zowel kwantitatief als kwalitatief meer dan gemiddeld toeneemt.

Dit vraagt om een andere inrichting van het zorgaanbod die op onderdelen zelfs kenmerken van een transformatie begint te krijgen. De benadering van de zorgvraag vanuit de 'stepped care model' maakt dat de functiemix en daarmee ook het functiehuis gaat veranderen.

En zelfs ook een deel van het functiehuis een digitale vorm krijgt in beeldzorg met DigiContact als een van de uitingsvormen.

In het verlengde daarvan worden er ook andere eisen gesteld aan de 'skills' op alle niveau's van de stepped care 'ladder' (foto).

Dit beleidsadvies gaat over de richting, inrichting en organisatie van regionaal opleiden, leren en ontwikkelen en dient als onderlegger voor de implementatie van concrete praktijkgestuurde leerroutes.

Aanleiding

Het benutten van de regionale opleidingscapaciteit vraagt allereerst om krachtbundeling in de regio. Enerzijds zijn gezamenlijk opleiderschap en regionale stages daarbij sleutelwoorden.

Anderzijds biedt anders - vanuit de praktijk - nieuwe kansen en mogelijkheden om het opleiden, leren en ontwikkelen weer terug naar daar waar het hoort te brengen, de werk- en beroepspraktijk. Praktijk- en vraaggestuurd onderwijs treedt daarbij op de voorgrond waarbij praktijk-docentschap, praktijkbegeleiderschap en praktijkopleiderschap bouwstenen van deze leerpraktijk zijn.

Met een praktijkgerichte learning app, casuïstiekleren, gamification en microlearning als ondersteunende leermiddelen.

Een platform met een opleidings- en leerfunctie, een kennisdelingsfunctie en een loopbaanfunctie
Dit beleidsadvies is een weergave van de uitkomsten van het verkennen, onderzoeken, ontwerpen en een advies voor ontwikkelen van een (pilot) MGZ-leerprogramma in regionaal verband.

1.1 Huidige stand van zaken

In 2023 is tijdens diverse verkennende bijeenkomsten in beeld gebracht wat de huidige opleidingssituatie is en welke opleidings-, leer- en ontwikkelbehoeften er in de regio zijn rond de ontwikkeling van de MGZ-functie en daarmee samenhangend het optimaliseren van de inrichting, organisatie en uitvoering van het 'stepped care model' in de werk- en beroepspraktijk in de Gehandicaptenzorg. Deze verkennende bijeenkomsten hebben naast overzichten ook veel inzicht gegeven in de ontwikkelingsrichting inzake de professionalisering van de (zorg)professionals op alle treden van het 'stepped care model'. Duidelijk is geworden dat er binnen de deelnemende zorgorganisaties in het programma MGZ-VG Samen-en-Anders nog aanzienlijke verschillen zijn.

Vertrekpunten

2.1 Visie

Het zoeken en vinden van de juiste insteek om te komen tot beleidsadviezen inzake regionaal opleiden is ondersteund door de uitkomsten van het visietraject MGZ-functie in Toekomstperspectief dat dit jaar door een groep MGZ-zorgprofessionals is opgesteld. De samenvatting van de MGZ-visie, het MGZ-visiedocument en de visienota MGZ-functie in Toekomstperspectief zijn als onderlegger gebruikt bij MGZ-leerprogrammering en van daaruit de totstandkoming van het MGZ-leerprogrammering.

Daarnaast is nadrukkelijk de wens uitgesproken om het opleiden, leren en ontwikkelen dichter naar de praktijk te brengen. Praktijk- en vraaggestuurd opleiden, leren en ontwikkelen is daarmee een tweede belangrijk vertrekpunt geworden.

2.2 Hoofdvraag en deelvragen

De hoofdvraag die hier voorligt betreft het optimaliseren van het benutten van de opleidingscapaciteit in de regio door 'samen en anders' op te leiden. Deelvragen daarbij zijn daarmee samenhangende vragen over opleidingskwaliteit en opleidingskosteneffectiviteit.

Hypothese

- *Effectiviteit*: doeltreffendheid: optimale benutting opleidingscapaciteit t.b.v. MGZ-functies;
- *Efficiëntie*: doelmatigheid: optimaal inzetten van opleidingstijd t.b.v. MGZ-functies;
- *Efficacy*: doelgerichtheid: optimale beschikbaarheid opleidingen voor de MGZ-functies;
- *Rendement*: verkorten van de transfertijd op geleerde toe te passen in MGZ-functies;
- *Begeleiden*: supervisie, intervisie, professioneel begeleiden MGZ-functies (ook op afstand).

Onderzoek

4.1 Vooronderzoek

In het vooronderzoek is in samenspraak met de werkgroepleden de opleidingsbehoefte in kaart gebracht op de diverse treden van het stepped care model. Daarbij is gebruik gemaakt van de inventarisatiemethodiek bij modularisering en flexibilisering van leeroplossingen in de vorm van leereenheden, leermodules, leergangen (methodiek afgeleid van de NCOI-onderwijsystematiek).

4.2 Inhoud

Bij de verdieping van de leerbehoefte op inhoud is een onderscheid gemaakt in leergroepen te weten: de ondersteunende functies (medisch secretariaten, doktersassistenten, VIG'ers), de begeleidende functies (teams), de verpleegkundige functies, de verpleegkundige specialisten en artsen VG. Voor elk van deze leergroepen is de leerbehoefte in relatie tot de MGZ-functie en het 'stepped care model' in beeld gebracht.

In deze fase is bewust gekozen voor de afbakening van de MGZ-functie met de Paramedische functies en de Psychosociale functies. De MGZ-functie is verbreed naar de MGZ-functiefamilie met aanpalende ondersteunende functies.

Bevindingen

In de werkgroep bijeenkomsten is uitgebreid en diepgaand met elkaar gesproken over de ontwikkeling van regionaal opleiden waarbij de samenwerkende regio's de krachten met elkaar bundelen. Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen samengevat.

- 5.1 De behoefte aan een flexibel en modulair – regionaal - MGZ-leerprogramma complexe Verpleegkundige Zorg is breed aanwezig (van leereenheden en modules tot een post-HBO leergang MGZ Verpleegkundige Complexe Zorg);
- 5.2 De noodzaak tot de verdere ontwikkeling van een opleidingsprogramma in de regio tot Verpleegkundig Specialist is groot en vraagt op extra aandacht om op de korte termijn tot een VIOS-opleidingsprogramma in regionaal verband te komen;
- 5.3 De behoefte aan een interregionale aanpak van de optimalisering van de opleiding tot arts VG is aanwezig waarbij een benaderingswijze van loopbaanleren gewenst is;
- 5.4 De behoefte aan verdere samenwerking van de opleidingsadviseurs en leerexperts met een ontwikkeling tot een leernetwerk is breed aanwezig;
- 5.5 De behoefte aan een gezamenlijke – regionale - aanpak inzake het optimaal benutten van opleidingssubsidies is breed aanwezig onder de opleidingsadviseurs en leerexperts;
- 5.6 De behoefte aan de ontwikkeling van een gezamenlijke – regionale – pool van praktijkdocenten en/of praktijkbegeleiders als onderdeel van het praktijkleren.
- 5.7 De behoefte is breed aanwezig om praktijkdocenten en praktijkbegeleiders met behulp van train-de-trainerstrajecten en begeleidingsschil trajecten in de regio te kunnen opleiden.
- 5.8 De behoefte aan een gezamenlijke – regionale - aanpak inzake het maken van de juiste keuzes voor de faciliterende onderwijsorganisaties is breed aanwezig onder de opleidingsadviseurs en leerexperts;

Deze bevindingen dienen verder te worden vertaald naar oplossingsrichtingen die zijn uitgewerkt in een MGZ-leerprogramma.

In dit MGZ-leerprogramma dienen de oplossingen in de vorm van leereenheden, leermodules en/of leergangen te worden uitgewerkt.

Daarbij dient er sprake te zijn van een integrale leerprogrammeringen waarin leereenheden, leermodules en leergang in elkaars verlengde liggen. Leerheden zijn onderdeel van leermodules, leermodules zijn onderdeel van leergangen.

In de leerprogrammering wordt extra aandacht gevraagd voor de rol, plaats en positie van het begeleidingsteam. Het betreft veelal geen verpleegkundigen terwijl de leeronderdelen van het MGZ-leerprogramma juist ook voor deze doelgroep betekenisvol beschikbaar moet kunnen zijn.

Voorlopige conclusies

Op basis van de bevindingen zijn de volgende (voorlopige) conclusies te trekken:

- Er is veel draagvlak voor de ontwikkeling van Regionaal Opleiden binnen de samenwerkende regio's;
- Een MGZ-leerprogramma met diverse leeroplossingen in de vorm van leereenheden, leermodules en leergangen moet in 2024 operationeel kunnen zijn.
- Het onderzoeken van de mogelijkheden van een proeftuin VIOS opleidingstraject binnen de samenwerkende regio's dient z.s.m. te worden opgestart.
- Interregionale afstemming inzake het optimaliseren van de opleiding tot arts VG dient nader onderzocht te gaan worden.
- Er dient een leernetwerk te komen van waaruit de professionele samenwerking van de opleidingsadviseurs en leerexperts vorm en inhoud krijgt.
- Het optimaal benutten van aanwezige opleidingssubsidies die voor alle zorgorganisaties in de regio van toepassing zijn dient in gezamenlijkheid te worden opgepakt en te worden opgestart (SLIM subsidie).
- Diverse (pilot) leertrajecten moeten worden opgestart om praktijkleren in de VG-werk- en beroepspraktijk te kunnen uitproberen, te beoordelen en van daaruit te kunnen beoordelen op haalbaarheid, uitvoerbaarheid, toepasbaarheid en meerwaarde.

Aanbevelingen

In het vervolprogramma MGZ-VG Samen-en-Anders, in het bijzonder het realisatieplan 2024-2025 wordt geadviseerd te gaan werken met een resultatencluster Opleiden, leren en ontwikkelen. Daarbij wordt voorgesteld om binnen dit resultatencluster te gaan werken met meerdere resultaatgebieden (met doelen en deliverables).

Tenslotte

Opleiden, leren en ontwikkelen is van grote betekenis om de continuïteit in de beschikbaarheid van de MGZ-functie(familie) binnen de Gehandicaptenzorg te kunnen waarborgen. De kracht van een samenhangende aanpak waarbij er doel- en resultaatgericht geïnvesteerd wordt in alle treden van het 'stepped care model' treedt daarbij voorop. Het weer terugbrengen van opleiden, leren en ontwikkelen naar de praktijk lijkt daarbij in alle opzichten een gewenste herinrichting van de leerfunctie. Praktijk- en vraaggestuurd leren, casuïstiek-leren, gamification, micro-learning en AI-leren zijn daarbij nieuwe ontwikkelingen.

Bijlage(n)

MGZ-leerprogramma(plus)

Actielijn

Regiehouder: Arne Theunissen, (intern) manager Regionaal Opleiden

Actielijnteams: werkgroep MGZ-VPL Complexe Zorg, werkgroep arts VG, werkgroep VIOS